

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ СУМСЬКИХ ВНЗ)

Доп. - Омельяненко В., М-61
Наук. кер. – доц. Світайло Н.Д.

Особливе значення в процесі становлення громадянського суспільства в Україні має формування громадянської політичної культури, як культури активної політичної участі, оскільки вона визначає політичну поведінку індивідів та соціальних груп, надаючи їй певного змісту і спрямування. Дедалі більшої гостроти набуває і проблема формування та розвитку політичної культури студентської молоді. Якщо ж ми проаналізуємо ситуацію у політичній культурі студентства зараз, то можемо зафіксувати певний спад політичної активності і інтересу до політичних проблем. З цією метою у листопаді – грудні 2006 року при підтримці Проблемної лабораторії СумДУ автором було проведено соціологічне опитування серед сумських студентів.

В якості основного завдання дослідження ставилось вивчення динаміки політичної культури студентів на сучасному етапі (на прикладі студентів м. Суми). Така постановка завдань зумовлена перш за все тими змінами, які відбуваються останнім часом у політичній культурі студентів. Відомо, що у 2004-2005 роках сумські студенти демонстрували надзвичайно високу політичну активність, були в авангарді українського студентства в його боротьбі за демократизацію суспільства, за чесні вибори. Сьогодні ж ми можемо спостерігати значний спад політичної активності і наростання апатії у студентському середовищі.

При дослідженні динаміки політичної культури студентської молоді необхідно зважати на загальні суспільні тенденції у цьому відношенні з урахуванням соціально-психологічних особливостей студентів. До таких особливостей можна віднести те, що студенти - це найбільш активна група молоді, яка має змогу оцінювати з наукової точки зору політичні процеси в країні. І те, що студентство найбільш гостро відчуває

новітні тенденції розвитку суспільства і є найбільш чутливою до болючих проблем сьогодення групою.

В той же час, маємо унікальну можливість порівняння. Специфічна ситуація, яка склалась навесні 2004 року на Сумщині, коли було прийняте рішення щодо об'єднання трьох Сумських університетів (в тому числі й СумДУ) в один на базі СНАУ, продемонструвала значне підвищення активності студентства і його інтересу до політики. Можна стверджувати, що літо 2004 року було своєрідною точкою відліку у становленні політичної культури студентства, оскільки дало не тільки значний сплеск активності, але й відродило ряд порівняно забутих форм політичної участі – наметові містечка, мітинги, піші походи, акції непокори, Студентські віча, створення нових молодіжних громадських організацій на зразок профспілки “Воля”, “Студентського братства Сумщини” тощо. Тенденція росту інтересу до політики серед сумських студентів залишалась позитивною протягом всього 2004 року, навіть тоді, коли вони вже добились відміни президентського указу. Студенти активно включились у передвиборчу компанію, вони були активістами громадських об'єднань на підтримку прозорих і чесних виборів, серед тих, хто був спостерігачами під час президентських виборів. На період другого туру виборів рівень інтересу студентів до політичного життя сягав 80%, а тих, хто активно цікавився діяльністю політичних партій – 73%. Особливою популярністю у студентів м. Суми в цей період користувались такі політичні сили як БЮТ, “Наша Україна”, Соціалістична партія. При цьому, якщо в цілому по Україні в 2005 році 63,81% молодих респондентів мали позитивні почуття до демократії, то серед сумських студентів цей показник сягав 88% (хоча ми розуміємо, що порівняння може бути не досить коректним, оскільки опитування проводилось за іншою методикою і не одночасно з загальноукраїнським).

Якщо ж ми проаналізуємо ситуацію у політичній культурі студентства зараз, то можемо зафіксувати певний спад політичної активності і інтересу до політичних проблем. Так, на питання «Чи цікавитися ви політикою?» відповіді були такими:

лише 38% відповіли, що так; 48% - не цікавляться; 17% - цікавляться лише тими подіями, які торкаються їх. Отже, можна зробити висновок, що рівень інтересу студентів до політики у порівнянні з 2004 роком впав майже наполовину. Це можна пояснити і змінами в політичному житті країни, певним розчаруванням у суспільстві. У той же час варто зазначити, що особливий інтерес до політичного життя виникає під час виборів, політичної конфронтації чи реформ, коли треба підтримувати певну сторону, і при виникненні такої ситуації інтерес до політики ростиме.

Отримані результати дають можливість зробити висновок і про високий рівень недовіри до політичних партій. Найбільшою довірою користуються громадські молодіжні організації, але рівень довіри до них теж не можна назвати високим. Значно знизився і рівень готовності захищати свої права з допомогою політичних партій. Так, на запитання «Чи готові для захисту своїх прав і свобод до участі у діяльності політичних партій?» лише 23% опитаних студентів відповіли, що так, 45% - ні, 32% - не визначились.

Одним з найважливіших факторів, що дозволяють оцінити рівень політичної культури студентів, фахівці вважають і оцінку самими студентами як суб'єктами своїх можливостей впливати на політичний процес та рішення влади. В той же час на запитання «Чи готові ви до захисту своїх прав і свобод та до участі у масових акціях?» відповіді сумських студентів розділились таким чином: лише 31% відповіли, що так, 29% - не визначились, 40% відповіли, що скоріше не готові.

Отже, проведене опитування показує, що рівень політичної культури, політичної активності студентів та рівень їх готовності до активних дій на захист своїх політичних прав сьогодні знижується. І це відповідає загальним тенденціям, які простежують фахівці в українському суспільстві в цілому. І хоча проведений нами аналіз не може бути підставою для висновків щодо ситуації у студентському середовищі взагалі, проте може бути основою для того, щоб звернути увагу на такі тенденції.